

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— "
Pe 3 luni . . . 7.— "
Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA

și ADMINISTRȚIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Low
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

La situație.

Propuneri sau pretențiuni?

Arad, 11 Iunie.

Pressa austriacă și cea maghiară zilnic publică știri din diferite surse politice, diplomatice și particulare despre evenimentele ce se petrec în statele neutre, dar mai ales în România și Bulgaria. Iar aceasta o face numita pressă cu scopul de a-și lumina cetitorii în mod absolut perfect despre atitudinea acestor state față de cauza actualului războiu mondial și în special față de statele beligerante.

Astfel, într-o zi ni se dau știrile cele mai favorabile despre atitudinea mai ales a României și Bulgariei față de puterile centrale, pentru ca despre aceleași state în ziua următoare să cetim o știre sau un rezumat dintr'un articol semioficios menit să producă o adevărată panică în opinia publică.

Pentru a nu cădea și noi în această greșeală, ne-am abținut a face comentarii diferitelor știri provenind din diferite surse și răspândite cu anume intențiuni.

Pentru a ilustra situația, dar mai ales pentru a arăta voința de a ține în răstăcere opinia publică din alte state asupra adevăratei intențiuni ce se urmărește în actualul războiu, publicăm mai jos cele mai noi știri provenite din sursă semioficială bulgară, vrând să arate adevărata atitudine a regatului bulgar față de România și față de situația actuală internațională.

Astfel semioficiosul bulgar „Utro” publică un interesant articol de reportaj, în privința „propunerilor făcute de tripla înțelegere

Bulgariei”, pentruca aceasta să intre în acțiune contra Turciei.

După „Utro” tripla înțelegere a propus în scris de două ori Bulgariei să intre în acțiune, în schimbul următoarelor compensațiuni:

1) Linia de graniță Enos-Midia, astfel după cum prevede tratatul dela Londra, în detrimentul Turciei.

2) Sfărâmarea tratatului de pace dela București, acordându-se Bulgariei cele ce urmează:

a) O compensațiune teritorială în Macedonia, care se va stabili de acord cu Serbia, după stăruința triplei înțelegeri.

b) Retrocedarea cadrilaterului României urmând ca acestea să i se lase numai Silistra cu o suprafață de 3 klm., adică teritorul ce i s'a acordat cu consimțământul Rusiei, de conferința dela Petrograd.

2) Cavala, Xeres și Drama în detrimentul Greciei.

3) Ajutor armat și financiar, pentru aducerea la îndeplinire a promisiunilor făcute.

4. Garanții suficiente și eficiente că Bulgaria nu va fi atacată de România sau de Grecia, în cazul intrării ei în acțiune.

Semioficiosul „Utro” adaugă, că „guvernul bulgar a respins această ofertă a triplei înțelegeri”.

Un alt ziar bulgar, semioficiosul „Dnevnic” publică un „senzațional” articol de fond în care arată, că „guvernul bulgar a stabilit definitiv condițiunile minimale pe cari Bulgaria le va pune triplei înțelegeri, în cazul când aceasta îi va cere să intre în acțiune contra Turciei”.

Aceste condițiuni după semioficiosul „Dnevnic” sunt următoarele:

1) Stabilirea unei granițe naturale cu Rusia, urmând ca granița viitoare a Bulgariei să fie gurile Dunărei;

2) Constantinopolul să fie declarat port liber (internațional), granița bulgară de răsarit urmând să se întinză pe linia Midia-Rodosto-munții Albaniei, în care să intre și peninsula Galipoli;

3) Bulgaria să primească întreaga Macedonia sârbească și grecească până la munții Albaniei;

4) Bulgaria să mai primească de asemenea și câteva localități din Serbia veche ce sunt situate la granița actuală sârbo-bulgară de apus.

Semioficiosul „Dnevnic” arată apoi că „este autorizat de a arăta, că cele de mai sus sunt condițiunile minimale ale Bulgariei pentru intrarea ei în acțiune alături de tripla înțelegere” și la „cari nu poate renunța sub nici un motiv”.

Ziarul bulgar „Balkanska Tribuna” scrie asupra nouilor propuneri făcute Bulgariei:

„Sâmbătă seara întru târziu s'au prezintat în localul consiliului de miniștri, miniștrii plenipotențiarilor englez, francez, rus și italian, și au înmănat dlui Radoslavoff, în numele guvernelor lor, noui propuneri relative la compensațiile date Bulgariei contra eventualului ei amestec în războiu de partea quadruplei înțelegeri.

Duminecă dim. d. Dobrovici șeful cabinetului secret al țarului Ferdinand a vizitat pe d. Radoslavoff. Prim d. Dobrovici, ministrul a trimis țarului copia nouilor propuneri.

Oratoria războinică.

La Greci, Romani, Francezi. — Anecdote și cuvinte celebre.

Războiul de acum a deșteptat unele manifestări intelectuale ce le credeam de mult uitate, sau apuse din sufletul și inima noastră. El a făcut ca epopeia în literatură — imagină a eroismului în act — să se prepare; el a deșteptat înclinarea spre imnuri patriotice, și spre cuvinte solemne, ce le credeam ajunse la o limită dincolo de care nu se mai putea trece. Credeam, că Rouget de l'Isle și Corneille, — dacă apropierea aceasta de nume nu ar supăra umbra marelui poet — sunt cele două bariere ale perfecțiunii în arta eroismului vorbit sau inspirat. Ne-ăm înșelat. Eroismul de pe câmpul de luptă se traduce prin cuvintele mari ale marilor generali; și telegrame, ori scrisori ne pun sub ochi cuvintele lui Castelnau, ori Joffre, regelui Albert, ori împăratul german, declarațiile înflăcărâte ale lui Viviani, ori Bethmann-Hollweg... Suntem în plină eflorescență a declarațiilor mari pompoase.

Oratoria militară nu putea să nu se desvolte în aceste momente de exuberanță patriotică, acum când armata și tot ce se atinge de ea, preocupă pe toată lumea.

Un publicist, Britsch, face următoarele interesante reflexiuni asupra oratoriei militare, asupra așa ziselor Harangues militaires:

„Discursul șefului era socotit altădată drept un gen tot așa de folositor ca predica preotului ori pledoaria avocatului. Se recunoștea, că elocvența transportă curajurile, ca și muzica, și că ea ar fi capabilă să câștige bătăliile. La Evrei, vorba era preludiul luptei. După prescripțiunile lui Moise, preotul, în lipsa regelui, trebuia să exhorteze trupele. Înaintea acțiunii, generalul roman, suit pe o movilă, se adresa legiunei adunate.

El vorbea despre profețiile făcute, și corurile repetau ultimele sale cuvinte. Locotenenții lui Cesar păstrau copii după discursurile marelui șef, pe cari le citea cu multă plăcere August.

Camil, al doilea fondator al Romei, apostrofă astfel armata romană ce se speria de Latini și de Hernici: „Tovarăși, unde este cea bucurie și cea poftă de luptă ce o vedeam în ochii voștri? Ați uitat cine sunt, cine sunteți și cine sunt inamicii?”

Genul acestei oratorii cere ca oratorul să facă apel la onoare, la amor propriu, la ambițiune. El nu trebuie niciodată să facă aluzie la marte ori răniri, acestea fiind tocmai ideile negre ce trebuie să fie alungate din spiritul soldaților.

Discursurile lui Tucidide, Quinte Curce, Tacit și Titu-Liviu, le pun în gura eroilor lor, sunt prea șlefuite pentru a crede că au fost chiar așa rostite în fața trupelor. Celor mai mulți le lip-

sește calitățile esențiale ale unui astfel de discurs: scurtțimea și simplitatea.

Oratorul militar trebuie de multeori să facă loc spiritualului, omului cu riposta ușoară.

Leonida veghea la Thermopile, când sentinela începu să strige: „Iată Perșii că se apropie de noi!” — „Și noi de ei” răspuse el. Un Spartiat observă că Perșii sunt atât de numeroși că săgețile lor întunecă soarele. „Atât mai bine, răspuse Leonida, ne vom bate la umbră!”

La 23 Iulie 1808, Bonaparte galopând pe frontul armatei din Egipt, zicea arătând minaretele Cairului și piramidele luminate de răsăritul soarelui: „Soldați, veți combate pe stăpânitorii Egiptului. Gândiți-vă, că din înălțimea acestor monumente, patruzeci de veacuri vă privesc”. („Songez que du haut de ces monuments, quarante siècles vous contemplent!”)

În rândurile ostirei franceze de multeori au apărut retori spirituali. Fleurus (1690), un colonel al cărui regiment rău echipat nu mai voia să înainteze, spune:

„Prietenii, aveți fericirea să aveți în fața voastră un regiment admirabil echipat. Să-l atacăm viguros și să ne îmbrăcăm apoi bine!”

De sigur acest gen de oratorie scurtă, îndemnătoare în puține vorbe, n'are arta unui Bossuet.

Dar războiul nu a fost inventat pentru a susține arta! Poate dimpotrivă! V.

După prânz primul ministru a înștiințat în consiliu pe ceilalți miniștri despre aceste propuneri, cerându-le părerea. În urma discuției urmate s'a luat hotărârea de a se păstra cel mai mare secret asupra propunerilor.

În curând d. *Radoslavoff*, primul-ministru va răspunde reprezentanților quadruplei.

După declarațiile următoare se poate înțelege care va fi răspunsul.

D. *Dobre Petkoff* a spus redactorului că în adevăr reprezentanții quadruplei înțelegeri au făcut noi propuneri adăogând:

— „*Noi socotim că trebuie să se urmeze a se păstra o strictă și leală neutralitate. Această politică nu trebuie schimbată. Orice îndoială va aduce nenorocirea țării!*”

Un alt ministru, care asemenea a refuzat de a da orice lămuriri asupra caracterului noilor propuneri, a declarat:

— „*Nici o schimbare nu se va face în politica externă. Politica va păstra cursul ei actual. În circumstanțele actuale nici mobilizație, nici criză ministerială nu sunt permise.*”

Într'un interview cu d. *Danef*, șeful partidului progresist liberal (tzankovist), cerându-i-se părerea asupra politicii externe a Bulgariei, mai ales după amestecul Italiei dânsul a răspuns:

— „*Cantonamentul partidului l'am expus într'o adunare a partidului care a avut loc nu de mult. Atunci am declarat că noi trebuie, fără întârziere, să ne înțelegem cu tripla înțelegere cu care înțelegere am fi garantat nu numai existența Bulgariei ca stat independent, dar am fi asigurat și triumful cauzei naționale bulgare.*”

Amestecul Italiei e o nouă dovadă că victoria finală va fi câștigată de tripla înțelegere; se va confirma că politica recomandată de noi e unica care corespunde intereselor noastre.”

Întrebat dacă nu crede că trebuie anticipat să se asigure compensațiile teritoriale cari se cuvine Bulgariei a răspuns:

— „*Asta depinde de concepția conducătorilor politicii externe bulgare.*”

Despre noile propuneri, a spus că-i sunt cunoscute, i-au fost încredințate personal dar nu le poate divulga.

Relativ la tratativele cu Bulgaria, — de atâtea ori desmințite, apoi confirmate, — din Sofia se anunță cu data de Luni:

Tratativele cu Bulgaria se izbesc de noi și mari dificultăți.

Grecia și Serbia au adresat o notă comună puterilor triplei înțelegeri protestând contra promisiunilor făcute Bulgariei în privința cedării unor teritorii din Macedonia. Ambele state declară că orice compensație teritorială pe socoteala lor este cu desăvârșire imposibilă.

Serbia spune că cedarea unui teritoriu din Macedonia ar provoca revoluțiune. Mai lesne ar ceda Sârbii Belgradul Austriei decât Monastirul Bulgarilor.

Ziarele din Sofia publică o nouă declarație a dlui *Radoslavoff*, asupra atitudinii Bulgariei.

Primul-ministru declară că este cu desăvârșire exclusă o intrare în acțiune a Bulgariei înainte de culesul recoltei.

D. *Radoslavoff* adaugă că chiar și după culesul câmpului această acțiune este puțin probabilă.

Unei deputațiuni parlamentare a agrarienilor, primul-ministru, d. *Radoslavoff* i-a declarat că se urmează tratative pentru o înțelegere româno-bulgară.

Relativ la aceste tratative semioficiosului „Utro” i se telegrafiază din București: „*Persoane bine informate anunță că s'a ajuns la un acord româno-bulgar. Acesta ar fi începutul unei noi alianțe balcanice. Se spune că iscălirea noii alianțe ar fi operă numai de câteva zile.*”

Am redat pur și simplu știrile de mai sus, noi abținându-ne dela orice comentariu. Aceasta o lăsam în sarcina on. noștri cetitori.

Spic.

„Riscul.”

— Un articol al oficiosului german. —

„*Kölnische Zeitung*” publică un articol intitulat: „*Riscul*” în care spune:

O parte, nu tocmai mică, a clasei stăpânitoare românești e dispusă să treacă cu totul alături de Rusia și așa zisa neutralitate română împiedecase libera comunicație dintre puterile centrale și Turcia, încă pe timpul când ea era neutră. Dacă ar urma să continue o astfel de stare de lucruri ce interes ar mai avea oare Germania și Austro-Ungaria, de existența ulterioară a României? Fie că ar fi o Românie ostilă, depinzând de Rusia, și care s'ar întinde dela Carpați până la Prut, fie că Rusia și-ar întinde hotarele până la Carpați, în fond aceasta ar fi indiferent monarhiei Austro-Ungare.

Dacă România, situată între Dunăre și Carpați, are să izoleze Europa centrală de peninsula balcanică, cum vor s'o facă și Sârbii, — oare pentru ce ar face Europa centrală sacrificii ca să menție existența ca stat a României? Totuș, pe aceasta contează o mare parte a claselor diriguitoare române, chiar în cazul unei înfrângerii a puterilor centrale. Se presupune că acesta, chiar în acest caz, ar interveni pentru apărarea libertății gurilor Dunării și a strâmtorilor. Chiar un *Take Ionescu* se preface că crede o asemenea naivitate. De aceea trebuie, să spunem odată pentru totdeauna că, dacă Europa centrală va fi învinsă, România nu ar putea avea altă valoare decât aceea a unui obiect de compensațiune, căci odată cu înfrângerea Germaniei se va isprăvi și cu interesele economice germane în România.

Dar ce s'ar face România dacă ar ajunge să fie învinsă alături de împătrita înțelegere?

Ar fi interesant de știut dacă clasa stăpânitoare română a examinat vreodată în chip serios, și această chestiune.

Aceste considerațiuni n'ar putea niciodată să le apară sub o lumină destul de întunecată tocmai membrilor acestor oligarhii, acestor avocați cu onorarii mari, acești nenumărați profesori, sau numeroșilor mari deținători de latifundii. Căci meșteșugarul pacinic, țărănul sânguinos, muncitorul iscusit, va supraviețui fără pagube economice sau intelectuale chiar și dezastrului României actuale, pe când clasa diriguitoare ar fi stearsă dintr'o lovitură și distrusă politicește și prin urmare și economiceste.

Așa dar, această clasă va trebui să se gândească bine încă odată, acum, în ceasul al unsprezecelea, dacă România trebuie să rămână credincioasă, rolului ce i l'a încredințat soarta de a sta sentinela pe malul mării slave care se frământă amenințătoare pentru ea, susținută ca și până acum de puterile cărora le datorește în mare parte vertiginoasa dezvoltare din ultimii 30 de ani, sau să se clatine și să piară într'un fel sau altul.

Ceasul se apropie cu grabă și pericolul nu e departe.

Nu este vorba de primejdii depărtate, pentru că soarta vrea ca aceia cari sunt chemați să ia o hotărâre, să încerce încă pe propriul lor risc, și cu propria lor existență consecințele teribile ale unei asemenea hotărâri greșite.

(Z.).

Curățenia limbei românești.

Intervenția mitropolitului primat în Sfântul Sinod. — Studiul dlui I. N. Lahovary.

În actuala sesiune a Sf. Sinod din România, s'a discutat cu mult interes, chestia limbei cărților bisericești și I. P. S. Sa mitropolitul primat a spus lucruri cari dovedesc nu numai înalta sa competență, dar și dragostea sa pentru frumusețea și curățenia prețioaselor mărgăritare limbice, cari fac podoaba psaltirilor și a ceasloavelor de odinioară.

La una din ședințe, era de față și tânărul ministru al cultelor, d. *I. G. Duca* și am simțit o vie plăcere, când am auzit pe bătrânul prelat, luând cu căldură apărarea vechei limbe românești, păstrată prin cărțile tipărite pe la mănăstiri și episcopii.

Înalt prelatul a făcut, cu această ocazie, și o observație, care merită să fie semnalată. „Curățenia limbei — a spus *Konon Aramescul* — „a început a se strica odată cu dezvoltarea jurnalistică, întrebuintându-se cuvinte tehnice sau inovațiuni, pe cari nu le știu toți și pe cari, în deobști, cei mai mulți, cu greu, le înțeleg. De aceea, am început a ne îndepărta de limba frumoasă, stabilită mai înainte” și — adăogim noi, ar fi o crimă să înstrăinăm frumosul patrimoniu pe care ni l'au lăsat, în cursul veacurilor, un *Dositieiu* și alți sfinți părinți ai bisericii noastre.

Pe când la alte popoare ortodoxe limba din biserică este cu totul alta decât cea vorbită, la noi este o mare excepție fericită. Ceea ce vorbește țărănul, vorbește și preotul și ceea ce vorbește preotul ar trebui să se scrie și prin cancelarii” — a spus șeful bisericii române.

„E limba curată, frumoasă și clasică” românească, dela care ar fi o neiertată greșeală să ne depărtăm și pe care trebuie să o păstrăm cu sfințenie. Avem, în această limbă, una din cele mai strălucite mosteniri ce ne-au lăsat strămoșii și nici un alt popor din lume nu se poate mândri, cu ceea ce avem noi, în cărțile bisericești.

Iar „împeștririle nejustificate și nefolositoare” sunt cu atât mai puțin îngăduite, cu cât limba românească posedă toate formele, spre a exprima gândurile cele mai înalte și cele mai adânci. Nu este pentru aceasta necesar de a recurge la construcții de frază străine, de preferință la „franzuzisme” inacceptabile și eminentul nostru fruntaș d. *I. N. Lahovary*, care este un mare admirator al frumusețelor și al geniului limbei românești, a scris un întreg studiu, pentru a arăta cum a fost stricată ea, în timpul din urmă, de către așa zișii novatori.

„Graiul viu, colorat, plin de dulceață, care ieșise din gura poporului nostru”, a fost transformat într'un lucru „mort, decolorat, insipid, ca o floare uscată care rămâne fără frumusețe și fără miros” — spune d. *Lahovary* în broșura sa, apărută încă din 1911 și ne pare bine când vedem astăzi, pe mitropolitul primat al țării ridicându-se alături de dsa, cu căldură, în contra împeștririlor și pentru apărarea curățeniei limbei.

Căci posedăm, în această limbă, nu numai un admirabil instrument de gândire, dar și o puternică pârghie de unitate națională și din acest punct de vedere, tendința acelor cari vor să creieze, alături de cel al poporului, un alt dialect românesc este o adevărată primejdie.

Ea înseamnă înstrăinarea cu totul a păturii culte și diriguitoare a țării, de masa poporului.

„Steagul”.

Dela adunarea comitatului Sibiiu.

Cetim în „*Tel. Român*”:

Luni s'a ținut în Sibiiu congregația ordinară de primăvară a comitatului nostru. A fost prezidată și condusă de Ilustritatea Sa, d. comitesuprem *Walbaum*, care în vorbirea de deschidere a atins agravarea situației pe câmpul de războiu, prin faptul, că numărul dușmanilor noștri s'a înmulțit prin trecerea aliatei noastre *Italia* în tabăra dușmanilor, dar și-a exprimat totodată și speranța, ca intrarea în acțiune a acestui nou dușman nu va împiedeca înaintarea noastră spre biruința finală. La vorbirea de deschidere a Ilustrității Sale a răspuns din partea Sașilor domnul *Dr. Carol Wolff*, iar din par-

tea Românilor domnul asesor consistorial *Nicolau Ivan*, făcând în congregație declarația următoare, în înțelesul unei consfățiri prealabile, care a avut loc între membrii români ai congregațiunii comitatului Sibiu:

Ilustritatea Voastră! Domnule comite suprem! Onorată adunare municipală!

Credința către tron și dinastie, iubirea de patrie, au fost totdeauna însușiri incontestabile ale poporului român.

Dela izbucnirea războiului european și până azi, — am dat probe elocvente, că am știut să ne împlinim datorințele de cetățeni, — umăr la umăr cu ceilalți compatrioți, am adus pe altarul patriei jertfe de sânge, floarea neamului, — jertfe în avere și devotamentul sincer, cu care am înfruntat toate greutățile pricinuite de războiu.

Le-am făcut toate acestea și le facem, ca să asigurăm și garantăm pentru timpuri îndepărtate întregitatea patriei, ca în viitor la adăpostul păcii, feriți de primejdii externe, să beneficiem de roadele civilizației și culturai, cari sperăm că se vor instăpâni tot mai bine pe plaiurile țării noastre.

Le-am făcut și în nădejdea, că drept răsplătă a sângelui vărsat, cu vreme vor triumfa și principiile de egală îndreptățire, — temelile cele mai puternice ale tronului — și fericirea tuturor cetățenilor, fără deosebire de lege și limbă.

Inmulțindu-ni-se dușmanii, vom continua a aduce pe altarul patriei cu același devotament jertfele ce ni se cer, ca să ducem steagul monarhiei la biruință.

Loyalitatea noastră și cinstea noastră politică nu sunt vorbe deșerte, ci sunt virtuți congrescute cu toate firele vieții noastre naționale, ceace cu prisos am dovedit în decursul veacurilor.

Această declarație sărbătorească o fac în numele publicului românesc din comitatul Sibiu, al cărui interpret fidel am onoare să fiu.

Nicolau Ivan
prezidentul clubului municipal.

Dela Academia Română.

— Comunicarea dlui *Duiliu Zamfirescu*.

București, 27 Maiu v.

Academia Română a avut Marti prilejul să admire una din lucrările recente ale reginei *Marie*. E vorba de romanul „*Visătorul de vise*” asupra căruia d. *Duiliu Zamfirescu* a întretinut distinsa asistență.

Răvnind să cunoască tainele naturii, mintea omenească porni de mult în urmărirea necunoscutului pe care izbuti să-l prindă în mare parte punându-l în lumina vie a științei. Acolo însă unde știința nu mai are putere, începe arta, care ca și religia servește ca o consolățiune pentru sufletul omenească desamăgit în străduințele sale de a pătrunde nepătrunsul. De sigur că o mai mare fericire nu poate fi decât aceea pe care o încerci când te ridici deasupra ta însuși ca să prinzi în forme sensibile, frumosul, eternul, absolutul, inaccesibile gândirii omenești. Numai frumosul ne dă iluziunea dorită că suntem în atingere cu absolutul care planează în sfere nepătrunse dincolo de limitele restrânse ale intelectului.

Aceste reflexiuni au fost inspirate de citirea romanului „*Visătorul de vise*” al M. Sale regina *Marie*.

În adevăr, se găsec în el atâtea comori nescacate în bogăția nesfârșită de emoțiune artistice, încât citirea romanului însemnează ridicarea noastră spre frumusețile cari numai unora le este dat să le poată prinde.

Maj. Sa regina *Marie* a scris pentru tine-rime.

Eric — eroul romanului — însemnează eternitatea, ideea creațiunii. *Stella* este idealul. Scris în englezeste și tradus în românește după manuscris, romanul e o comoară literară. Poezia cea mai adevărată respiră din împletirea simțămintelor abundente ce se desprind din citirea acestui roman.

Bărbații — spune distinsul academician — văd lumea prin prisma simțirei lor și îndrăz-

nesc să creieze tipuri femcești. Este mai logic însă ca femeile să ne înfățișeze adevăratele tipuri de femei, cerându-le numai bun simț.

După *Carmen Sylva* vine M. S. regina *Marie* care personifică adevăratul talent literar.

M. S. pregătește de altfel încă o lucrare „*Hilderic*”, erou din timpul cruciadelor.

Romanul „*Visătorul de vise*” prin calitățile sale literare, poate fi socotit ca un cap de operă: el este chezașie, că viitorul roman pe care M. S. regina *Marie* îl pregătește va fi o perlă literară creată de sufletul cel mai gingaș și sortită să străbată adâncimile sufletești dor-nice de emoțiuni artistice.

Academia Română — încheie d. *Zamfirescu* — se simte fericită să întindă M. Sale regina *Marie* coroana de lauri pe fruntea-l nobilă incununată de Coroana regală.

— Preoții militari. —

București, 27 Iunie v.

Intr'o ședință a sfântului sinod, după deschiderea ședinței I. P. S. *Pimen*, mitropolitul Moldovei a făcut o comunicare privitoare la situația preoților care vor urma trupele noastre într'o eventuală mobilizare a armatei.

Propunerea formulată de I. P. S. mitropolit al Moldovei e următoarea:

„În vederea timpurilor grele prin cari trecem și în fața îndatoririlor ce biserica noastră are a da țării prin sprijinul și binecuvântarea sa, în îndeplinirea dorințelor și apărarea ei propunem:

De către episcopii și mitropoliile țării se vor da armatei, după cererea ministerului de războiu, preoții trebuincioși în timp de pace și în timp de războiu. Acești preoți vor fi titrați în teologie cu aptitudini pentru păstoria militară și nu vor avea vârsta mai mare de 45 ani și nici mai mică de 30 ani. Numirea preoților de armată se face de către recomandăția episcopului sau mitropolitului în dieceza căruia se află unitatea de armată la care se numește preotul.

Odată făcută numirea preotului în serviciul armatei el intra sub regimul legilor militare, asimilându-se în corpul ofițeresc, având apunțamentul ofițerului locotenent.

Preoții de armată în timpul mobilizării însoțesc trupele oriunde vor merge, dând povețe pastorale militare, ce se impun de împrejurări, făcând servicii religioase fără ezitare. În timpul mobilizării, toți preoții de armată primesc instrucții din partea arhimandritului, sau preotului sau protopopului anume numit pe lângă marele cartier general al armatei și stau sub conducerea lui în ceea ce privește serviciul preoțesc.

Abaterile ce s'ar produce din partea preoților de armată se fac cunoscute protopopului dela marele cartier general și acesta după gravitate le va face cunoscut episcopului sau mitropolitului diecezel căruia aparține acel preot, luând măsurile ce se impun.

Această propunere devenită decizie a Sfântului Sinod, se va urma până la facerea unei legi, în care scop se va cere onor. guvern, episcopilor și mitropoliți.

Propunerea de mai sus în urma a diferite observațiuni, a fost aprobată, cu unanimitate.

Luându-se în discuțiune numirea preotului ce urmează a sta la marele cartier general I. P. S. mitropolit-primat a propus ca această numire să se facă pe baza unui vot al Sfântului Sinod.

Procedându-se la vot a fost ales cu unanimitate de voturi preotul stavrofor *Const. Nazarie* care e profesor la facultatea de teologie.

\ Cor.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 10 Iunie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe teatrul rus: Luptele sunt încă în curgere dealungul Prutului și în regiunea dintre Nistru și Prut. Armata lui *Pilanser-Baltin* continuă să progreseze spre nord. În lupte continue coloanele sale în ofensivă au progresat până la *Obertyn* și până la înălțimile situate spre sud dela *Horodenka*. La progresul eficace al trupelor acestei armate ce luptă pe teritoriul *Galitiei* acum s'a alăturat un grup și în *Bucovina*, care ieri trecând Pru-

tul, spre sudvest dela *Kotzmen* a respins mari forțe rusești. De altfel situația la nord e neschimbată.

Pe teatrul italian: Pe frontul *Isonzo*-ului am respins noi tentative de trecere a inamicului pe la *Plava*, *Gradisca* și *Sagrado*. Luptele sunt încă în curgere în regiunea *Flitsch* și pe culmea *Carnei*, spre ost dela defileul *Plöcken*. Duelul de artilerie e în curgere și la frontiera *Tirolului*. Atacul inamic dat în regiunea *Tonale* a fost înfrânt de rezistența vitezelor noastre avangarde.

Pe teatrul balcanic: Ieri dimineață, o flotilă aeriană a noastră a bombardat cu eficacitate arsenalul și institutul pirotehnic dela *Cragujevatz*. După constatările noastre în două puncte a izbucnit incendiu. Aviatorii noștri s'au întors nevătămați.

Budapesta, 10 Iunie. — Se comunică dela comandamentul flotei austro-ungare: Submarinul *IV.*, al cărui comandant e sublocot. de marină *Singule*, în dimineața de 9 Iunie la 30 mile depărtare spre vest dela *San Giovanni di Medua* a torpilat și scufundat un crucișetor englez tip *Liverpool*, care înainta sub scutul a 6 distrugătoare.

Berlin, 10 Iunie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe teatrul occidental: Luptele sunt încă în curgere lângă *Souchez* și lângă *Neuville*. Spre nord dela *Souchez* am înăbușit în germene toate atacurile *Francezilor*. Spre vest dela *Souchez* în regiunea fabricii de zahăr *Francezii* au obținut mici succese. Atacurile inamice date împotriva pozițiilor noastre spre nord dela *Neuville* au eșuat. Am ieșit învingători în lupta de tranșee ce s'a dat spre sud dela *Neuville*. Spre sud est dela *Heburthert* a eșuat un atac inamic. În cursul ultimei lupte am capturat vre-o 200 *Francezi*. În *Champagne*, după exploziuni eficace spre nord dela *Eshus*, în regiunea *Sonau*, am luat mai multe tranșee. Totodată spre nord dela *Le Mesnil* am luat cu asalt pozițiile franceze în lățime de 200 metri și le-am menținut și față de contraatacurile nocturne. Am capturat 1 mitralieră și 4 aruncătoare de mine. În partea vestică în *Bois de Pretre* inamicul a luat o parte din aceste tranșee ale noastre.

Pe teatrul oriental: Spre sudvest dela *Sawle* *Rușii* au opus ieri o vie rezistență progresării noastre. Numai puțin am progresat. În ultimele două zile am capturat 2250 prizonieri și 2 mitraliere. Spre ost dela *Dubissa*, dinspre nordost inamicul a aruncat întăriri în luptă contra operațiunii noastre de învăluire. Pentru evitarea acestei mișcări amenințătoare ne-am retras aripa pe linia *Betyola-Zoginie*, fără a fi turburați de către inamic. În atacurile noastre date spre sud dela *Nyemea* și în cursul urmăririi inamicului, începând dela 6 Iunie, am capturat 3020 *Ruși*, 2 drapele, 12 mitraliere, multe bucătării ambulante și vehicule.

Pe teatrul sudoriental: Situația spre ost dela *Przemysl* e neschimbată. Dela *Mikolajow*, *Rohatyn* (spre sud și sudost dela *Lembeng*) și dela *Widekez* noi forțe rusești înaintează spre sud. Atacurile au fost înlăturate de către trupe de ale armatei generalului *Linsingen*, la *Zuravno*, pe linia ce leagă *Sitynia* (spre nord-ost dela *Drohobitz*) cu sectorul *Nistrului*. Luptele de urmărire spre ost dela *Stanislau* și la *Halici* sunt încă în curgere.

România pentru o conferință a neutralilor.

Berlin. — Ziarul „*B. Z. am Mittag*” află din *Geneva*:

„*Correspondentul din București al agenției „Information” din Paris anunță că ministrul de externe român, Porumbaru, i-a declarat că România era preocupată de ideea convocării unei conferințe a statelor neutre, inclusiv Italia și statele balcanice. În această conferință s'ar fi discutat asupra unei atitudini comune față de evenimentele de acum. În afară de aceasta s'ar fi discutat și năzuințele fiecărui stat neutru aparte. Rezultatul fericit al acestei conferințe ar fi fost o înțelegere complectă între statele balcanice și Italia și s'ar fi înlăturat dificultățile unor acțiuni izolate.*

Ideia conferinței părea aproape de realizare, dar intrarea în acțiune a Italiei a zădărnicit-o și România este nevoită să aibă de acum înainte o atitudine a ei proprie.

Dela consiliul de miniștri român.

București. — Consiliul de miniștri a autorizat pe dnii *Em. Costinescu*, ministru de finanțe, *V. G. Morțun*, ministru de interne, ca pentru o sumă de cel puțin 10 milioane lei, să aprovizioneze comunele urbane din întreaga țară, cu făina necesară populațiunii.

Consiliul de miniștri a autorizat ministerul de lucrări publice, să ia măsuri urgente pentru construirea anumitelor șosele cu scop militar, în valoare de 460.000 lei, luați din fondul războiului.

Nouii trupe la Dardanele.

Rotterdam. — După informațiile ziarului „Times” aliații au debarcat la Dardanele noi trupe pentru sprijinirea acțiunii artileriei și a vaselor de războiu.

Luptă la Isonzo.

Stockholm. — Ziarele londoneze primesc dela corespondenții lor din Roma știrea, că ofensiva Italianilor la Isonzo se va desfășura în o mare luptă. Trupele austro-ungare se găesc în pozițiuni bine întărite și dispun de o puternică artilerie.

„Mauretania” și „Transylvania” transportă trupe la Gallipoli.

Berlin. — „Vossische Zeitung” primește din Atena: După știrile sosite din Mitilene vapoarele atlantice: „Mauretania” și „Transylvania” nu s'au dus în porturile engleze, ci în portul dela Mudros (insula Lemnos), unde au debarcat 15.000 soldați francezi, cari vor fi duși de aci pe peninsula Gallipoli.

Declarațiile ministrului bulgar Dinceff.

Sofia. — Ministrul agriculturii, d. Dinceff a declarat unui ziarist, că între Bulgaria și Turcia nu există nici un diferend și crede, că bunele legături de vecinătate între ambele state vor fi păstrate.

Situația în Bucovina și Basarabia.

București. — „Universul” primește cu data de Marti următoarele informații din Mamornița:

„Simultan cu retragerea din Galiția, Rușii încep a evacua și localitățile ocupate în Bucovina dincolo de Prut. Cu începere de ieri, se observă cuntru foarte numeroase trupe din Sadagura, Mahala, Rarincea, Boian și Gogolna se tot concentrează la Sulița-Nouă, de unde apoi sunt transportate cu trenul spre Chișinău. Rușii nu lasă în localitățile ocupate decât unele detașamente, cu menirea de a evacua și ele întreaga regiune imediat ce forțele austro-germane vor încerca a le ataca, preferând de data asta să-și părăsească pozițiunile fără luptă. Așa dar putem zice că de fapt asistăm actualmente la retragerea Rușilor pe întreaga linie.

Deasemenea mai sunt informat din sursă absolut sigură să Rușii au dat ordin de evacuare chiar și în Basarabia, unde atât autoritățile civile cât și eele militare, și-au împachetat arhivele, fiind gata pentru orice eventualitate.

În cercurile marilor proprietari și arendași domnește o deprimare generală din această cauză, fiind temeri ca nu cumva în curând teatrul războiului din Bucovina să fie strămutat în Basarabia, care a fost ferită până acum de neajunsurile operațiilor militare.

După cum se vede, perspectiva soartei Basarabiei nu este de învidiat, și mulți din comercianții mai cu greutate își lichidează afacerile, retrăgându-se în interiorul Rusiei. Spiritele sunt foarte agitate, iar în cercurile ofițerești se observă o deprimare generală.

Am câștigat prima luptă mare la Isonzo.

Budapesta. — *Dela cartierul presei se anunță: Pe frontul dela Isonzo am respins în mod sângeros un atac îndreptat împotriva pozițiilor noastre dela Goriza-Gradiska și Montalcione, de o coloană mai mare decât o divizie. Prin aceasta am câștigat prima luptă mai mare împotriva Italianilor. Italianii au avut peste 400 morți, iar numărul răniților e foarte mare.*

Lupte sângeroase la Dubissa.

Londra. — „Morningpost” scrie: La Dubissa s'a dat lupte foarte înverșurate. Soldații dau atacuri cu baioneta stând în apă până în genunchi. Râul e înroșit de sânge și din cadavrele celor căzuți s'ar putea face deadreptul pod peste râu, atât sunt de multe.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 11 Iunie 1915.

Premiat al Academiei Române. Academia Română a acordat premiul „Demostene Constantinide” de 400 lei dlui Dr. Mihail Șerban pentru scrierea sa „Problemele noastre social-agrar București 1914”. D. Dr. Mihail Șerban este, precum știm, fiul regretatului M. Șerban, fost judecător la tribunalul reg. din Seghedin și fratele dnei Flora Dr. Garoiu din Brașov.

Felicităm călduros pe noul laureat al Academiei Române.

Distingeri. Fruntașul Gheorghe Danciu dela compania 3 de pioneri s'a distins în chip deosebit prin salvarea a câtorva infanteriști dela regimentul de infanterie Nr. 91, cari după un atac la Batalum împotriva unei baterii, au rămas pe o insulă de năsip a râului Dina. A fost decorat cu *medalia de aur pentru eroism.*

Pionierul Ioan Tudor dela compania a 3-a de pioneri a salvat cu prilejul trecerii la Batalum (peste Drina), stând în focul cel mai violent un infanterist și un pioner, cari erau să se înec. A fost decorat cu *clasa I a medaliei de argint pentru eroism.*

Cercetașii Severineni. În prezența pincipilor Carol și Nicolae ai României a avut loc Duminică în Turnu-Severin solemnitatea depunerii jurământului cercetașilor severineni. Cu acest prilej Alteța Sa Regală principele Carol a adresat cercetașilor următoarele cuvinte înșulețitoare:

Cercetași! Azi primind dela voi legământul, ați devenit adevărații cercetași ai cohorții „Traian” din Turnu-Severin. Apelez la voi, în amintirea aceluia care a construit podul aci, marele împărat Traian și spun că nu numai cohorta de aci din T.-Severin a luat legământul ci întreg județul Mehedinți. Turnu-Severin este cel mai drag oraș al țării românești, căci aci a pus piciorul marele împărat Traian, întemeietorul imperiului roman, precum și neuitatul nostru rege Carol I, întemeietorul țării românești. (Aplauze.) Voi, cercetași, lucrând cu râvnă, ascultați de sfaturile ce vi se dau de către instructori și vă urez să trăiți pentru binele țării românești.

Rusia trimite munițiile Serbiei. Din Galați se anunță: Luni înainte de amezai a trecut pe Dunăre vaporul rusesc St. Sergius, cu două șlepuri încărcate cu muniție pentru Sârbia. Un alt remorcher trăgea alte două șlepuri tot cu muniție pentru Sârbia.

Victimele epidemii în Niș. Din Sofia se anunță: Călătorii sosiți din Niș spun că acolo au încetat epidemiile și se mai ivesc numai sporadic cazuri de tifos, cari însă nu sunt letale. Până acum numărul victimelor epidemii numai în Niș se urcă la 25.000 oameni, din cari două treimi sunt din rândurile populației.

Noua invenție a lui Marconi. Ziarele italiene aducând elogii, scriu despre noua invenție a lui Marconi, care va determina scurttimea războiului. Noua invenție a lui Marconi face posibilă vederea prin păreți, oricât de groși ar fi aceia. Ziaristii francezi au vrut să ia interview la sosirea inventatorului la sosirea lui în Italia, dar n'au putut vorbi cu Marconi, ci numai cu prietenul lui, deputatul Lazarus Weiler. Ziaristii francezi l-au întrebat pe deputat că oare noul aparat a lui Marconi va putea face vizibile submarinele. Weiler a răspuns: despre aceasta nu pot vorbi, deoarece e secretul lui Marconi.

Luptă sângeroasă cu soldați cari fură. „Drapelul” din Lugoj scrie: Incercând Luni seara doi soldați să fure în strada Atanasievici din cârnătaria lui Mohilo (căzut în luptele dela Przemysl) o slănină, s'a luat după hoți calfa de cârnătar Ioan Marcu, căruia i-a venit întru ajutor încă un frate al său, pecum și tatăl său, de toți stimatul nostru reprezentant orașenesc: Constantin Marcu. În lupta ce s'a desvoltat, trăgând soldații baioneta, a fost bătrânul Marcu mai de multe ori grav lovit cu baioneta în cap, așa încât după ce i-a dat primul ajutor medicul orașenesc Dr. A. Vinez, a fost dus într'o stare

de tot îngrijitoare la spital. Soldații s'au refugiat, părăsind unul baioneta pe câmpul de luptă. Cazul se anchetează sever. Interesul pentru grav rănitul nostru reprezentant Constantin Marcu este general în întregul Lugoj, dorindu-i toți să scape din năpasta ce a dat peste capul lui.

Să luăm aminte ce vorbim! Ziarele berlineze aduc știrea, că comandamentul pietii Berlin dându-și seamă, că eventual pot asculta spioni conversațiuni din localuri publice, a dispus, ca în toate gospodăriile și cafenelele să se afișeze vorbele:

„Precauțiune în conversațiune!”

(Vorsicht im Gespräch!)

ca astfel să se atragă în mod constant luarea aminte a oamenilor asupra temelor de conversațiune.

Tot ziarele berlineze își exprimă dorința, ca și guvernul Austro-Ungariei să urmeze acest exemplu afișând în locurile publice inscripții la fel cu cele berlineze.

Și până se va realiza dorința organelor berlineze la noi, ținem și noi să atragem luarea aminte a publicului nostru să fie la fiecare prilej cu mare luare aminte la ceea ce vorbesc.

Omul nu poate fi nicidecum destul de precaut!

Apărarea împotriva gazurilor asfixiante. Din Montreux se telegrafiază: Doamnele din Bologna au făcut până acum 20 mii de larve pentru soldații italieni, ca aceștia să se poată apăra împotriva bombelor germane, cari dezvoltă gaze asfixiante.

Moartea căpitanului Artur Dan de Apșa. „G. T.” primește din Sibiu o scrisoare, în care d. avocat Dr. Vasile Dan îi comunică într'o scrisoare duioasă, că a primit din partea comandamentului reg. 37 încunoștiințare că fratele dsale, căpitanul Artur Dan adjutantul regimentului româno-bihorean 37, ar fi căzut în 16 Mai pe câmpul de onoare din Galiția.

†Ioan Budișan preot gr. cat. al Giurtecului a decedat în 2 Iunie a. c. în etate de 44 ani. În mormântarea defunctului s'a făcut în 4 Iunie a. c. în Zălau.

Odihnească în pace!

Pe tabela unei școli. Din „Le Journal des Instituteurs”:

Un sat dintr'un departament dela nord a primit în mod alternativ vizita unor patrulare germane și a unor detașamente franceze. În localul școlii se găsește o mare tablă neagră. Un întreg dialog între cei doi beligeranți a fost fixat cu cretă pe această tablă. Într'adevăr se poate ceti pe ea:

— Francezi sunteți niște proști! Nu vedeți că vă luptați și că vă dați sângele pentru Englezi și pentru Ruși? Semnați pacea cu noi! Vă sfătuim de bine! Răspundeți...

— Sărmani nebuni! Nu vedeți că sunteți instrumentele inconștiente ale ambiției lui Wilhelm și ale moșneagului austriac? Veniți la noi! Veniți! Veți găsi o primire prietenoasă, mâncare bună și culcuș bun. Și gândiți-vă că cu cât războiul se va termina mai repede, cu atât mai curând veți vedea nevestele și copii cari desigur vă plâng...

POSTA REDACȚIEI.

Dlui Lucian Georgevicu. — Regele a contribuit până acum la împrumutul de războiu cu 12 milioane. Atâta știm. Multe salutări.

I. M. Vă mulțumim foarte mult pentru bunăvoința cu care ne-ați destăinuit buiguielele acelor descreerați cari într'o parte arată pe teribilul intransigent, pentru ca în ascuns să se anunțe, în altă parte, ca „sinceri”... A șopti știindu-te la siguranța oricărei urmări grave, este lucrul cel mai ușor pe lume. Dar a și răspunde cu capul, ca și noi, pentru orice faptă ai săvârșit, e, credem, mai mult decât greu. Mulțumiri și complimente.

Redactor responsabil: Constantin Savu

AVIZ.

Intr'un oraș din Transilvania cu un raion foarte bun este o farmacie cu drept personal de vânzare. A se adresa la administrația ziarului sub »Farmacie«.